

Suomi kuului Ruotsiin. Viime vuonna ilmestyi Joensuuissa Jukka Kokkosen kirja Kainuun ja Pielisen Karjalan asukkaiden kontakteista Venäjän Karjalaan kreivin ajasta sarkasotaan (1650-1712). Siinä on mielenkiintoisia tietoja Vuokkiniemen Remsuujevin suvusta ja heidän kaupankäynnistään.

Vuonna 1741 vuokkiniemäläinen Iivana Remsu Ruotsin ja Venäjän välisenä sodan aikana oli käynyt Kajaanissa kruunuvoudin Matthias Castrenin luona ja tehnyt ehdotuksen, että vaikka maat jossakin sotivat keskenään, kuitenkin olisi hyvä meille kaikille, jos täällä jatkaisimme kaupankäyntiä, "kuten kahden edellisenkin sodan aikana". Ehdotus oli hyväksytty ja kaupankäynti jatkui (s.175).

Mutta aina ei näin käynyt. Esimerkkinä voisi olla ns. sarkasota, joka alkoi 13.03.1712 varhain aamulla. Silloin "venäläinen sotilasosasto ryhtyi ryöstämään ja hävittämään pikkukaupunkia (R.T.- Kajaania). Samaan aikaan Paltamossa toi-

nen vihollisosasto ryösti Paltaniemen kirkon ympäristöä. Paluumatkallaan rajan taakse venäläiset hävittivät ja rosvoivat vielä Sotkamon pitäjää."

Sodan syynä oli se, kun Kajaanin tulli oli takavarikoinut suuren erän sarkaa nelihenkiseltä vienankarjalaisten kauppiaaryhmältä, johon kuului myös vuokkiniemäläinen Jaakko Nikitan poika Remsu, yllämainitun Iivana Remsun vanhin veli. Oululainen Jacob Estlander, jonka kanssa venäläiset neuvottelivat kaupanteosta kesämarkkinoilla 1711, ei kuitenkaan suostunut mielestään liian korkeaan hintaan ja kun sopimukseen ei päästy, hän suuttuneena kieli tulliviranomaisille saran säilytyspaikan. Vaikka venäläiskauppiaat olivat maksaneet tullin jo talvella 1710-1711, kun ensimmäisen kerran he veivät osan sarkaa markkina-aikana Kajaanin, sarka takavarikointiin. Ei mikään auttanut, kangas oli menetetty. Silloin vienalaiset rupesivat uhkailemaan ja palatessaan helmikuussa 1712

talvimarkkinoilta Kajaanista olivat sanoneet, että "sarka tulisi kyllä kerran maksetuksi". Tästä sarkasodasta saa tarkempia tietoja Jukka Kokkosen kirjasta sivuilta 157-178.

Edellisessä artikkelissani kirjoitin Nikitan pojista Ivanista ja Rodionista ja oletin, että he ovat Remsun sukua. Sen jälkeen olen löytänyt lisätietoja ja todistanut oletukseni. Näiden poikien vanhin veli oli Jakov eli siis Nikitalle oli kolme poikaa. Irina Tchernjakovan kirjasta "Mistä ei kertonut Elias Lönnrot." (Petroskoi, Petroskoin yliopisto, 1998, venäjän kielellä) ilmenee, että tämä sama Jaakko Nikitanpoika Remsujev myöhemmin, 1720-luvulla, oli Vuokkiniemen kylän vanhin ja että Jaakon isän Nikitan isä Jakunok Paavonpoika Remsujev, vuosien 1678-79 tietojen mukaan, asui perheineen Vuokkiniemessä ja oli "tselovalnikan" virassa hoidtaen veromaksujen keräämistä ja joitakin oikeusasioita. Laskelmieni mukaan vanhin tuosta Remsujev

suvusta Pavel eli Paavo, Jakunkan isä, oli syntynyt noin 1590-1600 vuosina. Voi olla, että Remsuujevin suku oli ensimmäisenä tullut näille kauneille Ylä-Kuittijärven rannoille ja perustanut Vuokkiniemen kylän.

Lähdeluettelo:

1. Karjalan tasavallan kansallisarkisto, Petroskoi, fond 226, opis 9, delo 10 vuodelta 1830 ja delo 11 vuodelta 1831.

2. Pertti Lehes, "Aleksi Mitro" Helsinki, 1986.

3. Elias Lönnrot, "Matkat 1828-1844", Espoo, 1981.

4. Heikki Rytkölä, "Kainuun ja Karjalan parantaja", Joensuu, 1998.

5. Jukka Kokkonen, "Rajaseutu liikkeessä", Joensuu, 2002.

6. Raimo Ranta, "Vienasta Suomeen", Tampere, 1995.

7. Irina Tchernjakova, "Mistä ei kertonut Elias Lönnrot.", Petroskoi, 1998.

RUDOLF TOIVONEN
Petroskoi

KOSTAMUKSEN RUGOJEVIT ELI RYHÄSET

Juvelius kirjoitti Vienan Karjalaan suuntautuneella matkallaan muistiin tiedon, jonka mukaan Kostamuksessa elänyt Ryhäsen eli *Rugojevin* suku oli muuttanut sinne Iisalmesta "sotien jälkeen". Kyseessä on 1700-luvun alun levottomuuden ja "varassussovot", joiden aikana suomalaiset mm. polttivat karjalaiskylä tai niistä paettiin väkivaltaisuuksia muualle.

Nykyään Ryhäsiä asuu Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Iisalmi kuului muinoin Tavinsalmen hallintopitäjän Savilahden neljännekseen, ja siellä tiedetään asuneen Ryhäsen ruokakunta jo vuonna 1614. Vuoden 1694 henkikirjojen mukaan Iisalmessa asui seitsemän Ryhäsen ruokakuntaa. Ryhäsisistä on löydetty tietoja Etelä-Savosta 1500-luvun puolivälin tienoilla, vuosisadan lopulla ja 1600-luvulta myös Käkisalmeista ja Pohjois-Karjalasta. Käkisalmen läänin alueella esiintyviä Ryhäsiä voidaan Matti Pöllän mukaan pitää etunimiensä perusteella läntisinä tulokkaina. Nimi Ryhänen näyttää siis olevan alkuun savolainen. Kostamuksen seutuville Ryhäsiä saapui todennäköisesti vuoden 1718 ryöstötretken jälkeisenä aikana, kuten Juvelius tallentamaansa muistitietoon perustuen kirjoitti.

Vuoden 1720 kieppeillä Kostamuksessa tiedetään olleen viisi miestä, ja 1720-1726 sinne palasi kymmenen "karkuteillä" ollutta. Karkureiksi nimitettiin todennäköisesti vainovuosien yhteydessä piilopirteille paenneita tai kerjuulla olleita länsivienalaisia. Kostamukseen palasi myös kolme miestä valtion sotatarviketehtailta, joilla työskentelyyn Kar-

jalan talonpojat velvoitettiin. Vuonna 1726 Kostamukselta oli 19 kirjoihin vietyä miestä.

Lönnrot kävi Kostamuksessa kesällä 1837, jolloin siellä oli kymmenen taloa. Ne olivat Lönnrotin mukaan olleet hyväkuntoisia, ja niistä kaksi jopa varakkaita. Olga Iljuhan toimittamassa kirjassa *Istorija Kostomukshi* on julkaistu kylän asukasluettelo vuodelta 1866. Kostamuksessa asui tuolloin 166 asukasta (joista 78 miehiä) yhteensä 27 perheessä. Taloja kylässä oli jo 30, piharakennuksia 55, hevosia 13, lehmii 61, lampaita 115 ja veneitä 41. Neljään Ryhäsen perheeseen kuului kaikkiaan 19 henkilöä. Vuoden 1890 rippikirjassa Kontokin kuntaan kuuluneen Kostamuksen kylän asukkaista Rugojeveja oli 39 henkeä, kun vuoden 1910 kirjoihin puolestaan vietiin seitsemässä Rugojevin taloudessa 51 henkeä.

Tämän selvityksen aineiston muodostavat hyvinkin erilaiset lähteet: puhtaasti arkistoaineistoon pohjautuvaa tietoa on täydennetty kirjallisuudessa Rugojevin sukua käsitelleiden kirjoitusten avulla. Tärkeää on huomata, että vain osa selvityksestä pohjautuu puhtaasti arkistoista löytyneisiin lähteisiin, vaikka muistitietoon pohjautuvat tiedot niiden valossa ovatkin osoittautuneet äärimmäisen tarkoiksi. Aineiston kokoamisessa Pauli Laukkasella on ollut merkittävä osuus, ja tämä selvitys onkin yhteistyömme tulos. Karjalan Heimossa (11-12 / 2001) julkaistua Kostamuksen talokarttaa ajalta ennen toista maailmansotaa voi käyttää tämän selvityksen tukena.

Tässä esityksessä lähdetään liikkeelle tämän hetkisten tietojen pohjalta, ja joudutaan jakamaan Kostamuksen Rugojevit kolmeen sukuhaaraan; käytössä on Gerasim Rugojevin (1.), Spiridon Rugojevin (2.) ja Ivan Rugojevin (3.) haarat, joskin voidaan arvella kolmannen eli Iivanan haaran liittyvän toiseen, Spiirein haaraan Ivan Andreinpojan (2.2.1.) kohdalla tai peräti Gerasimista lähtevän haaran Ivan Jegorovin (1.4.) kohdalla. Vielä emme ole onnistuneet yhdistämään haaroja toisiinsa, eikä liioin ole löytynyt varmaa yhteyttä ensimmäiseen Kostamusjärven rantamille saapuneesta Ryhäsestä.

Vuoden 1762 henkikirjaan on merkitty 30-vuotias Jegor Gerasimov (siis synt. 1732) ja vuoden 1793 Vuokkiniemen seurakunnan kirjoihin 66-vuotias Jegor Gerasimov (eli synt. 1727). Ne ovat suurella todennäköisyydellä sama henkilö, sillä molemmissa vaimoksi on merkitty Marfa (ensin mainitussa iäksi on merkitty 30 v. ja jälkimmäisessä 69 v.), mutta kuten on tunnettua, iät saattavat venäläisissä Vienaä koskevissa asiakirjoissa vaihdella eri systä. Jegor ja hänen isänsä Gerasim ovat tähän mennessä ensimmäiset tiedossa olevat Ryhäset / Rugojevit. Gerasimin syntymäaika ei ole tiedossa, mutta karkeasti arvioiden se voisi olla n. 1700, joten parhaassa tapauksessa hän on ensimmäinen Kostamukseen saapunut Ryhänen. Vuoden 1679 Kuolan läänin verokirjassa ei esiinny sukunimeä Rugojev, mutta sen sijaan siitä löytyvät nimet *Peksojev, Gutojev, Gukojev, Vadajev, Budo-rov, Pelejev, Getejev ja Kukin* kylän yhteensä 12 talossa.

1. Gerasim Rugojevin sukuhaara

Kaikkein vanhimmat Rugojevin sukuun kuuluvia henkilöitä koskevat tiedot menevät ajassa taakse vuoteen 1727 tai 1732. Silloin on syntynyt tähän saakka ensimmäinen Karjalaa koskeviin asiakirjoihin tallennettu Ryhänen eli Rugojev, Jyrki Gerasimovinpoika. Patronyymiin perustuen voidaan esittää, että ensimmäinen tunnettu sukuhaara alkaa Gerasimista. Kysymys kuuluukin, mikä olisi hänen suomalainen etunimensä, jos hän on ensimmäinen Kostamuksen erämaaseuduille siirtynyt Ryhänen tai Ruhanen.

1. Gerasim Rugojev.

1.1. Jegor Gerasimov Rugojev, synt. noin 1727 tai 1732. Jyrin vaimo oli *Marfa* (synt. n. 1724 tai 1732). Heidän lapsiaan olivat Juakko, Ustjan, Simana, Iivana ja Marina.

1.1.1. Juakko Jyrinpoika (Jakov Jegorov) Rugojev, synt. 1748. Jyrin Juakon puoliso oli *Stefanita* (synt. n. 1752) ja heidän lapsensa olivat Varvara, Larion ja Andrei.

1.1.2. Ustjan Jyrinpoika Rugojev, synt. noin 1757. Ustjan eli Uljaskan vaimo oli *Domnika eli Donna* (synt. n. 1754). Heidän jälkeläisensä olivat Aleksei ja Grigori.

1.1.3. Simana (Semeon) Jyrinpoika Rugojev. Jyrin Simanan vaimona eli *Darja eli Tuarie* (synt. n. 1765).

1.1.4. Iivana (Ivan) Jyrinpoika Rugojev (synt. n. 1768).

1.1.5. Marina Jyrintyttö Rugojev (synt. n. 1782).

1.1.1.1. Varvana (Varvara) Juakontyttö Rugojev (synt. n. 1779) Varvana on saattanut olla kontokkilaisen *Ohvo (Afanasi) Laukkasen* vaimo.

1.1.1.2. Lari (Larion) Juakonpoika Rugojev (synt. n. 1785).

1.1.1.3. Ontrei (Andrei) Juakonpoika Rugojev (synt. n. 1789).

1.1.2.1. Oleksei (Aleksei) Ustjanpoika Rugojev (synt. n. 1785).

1.1.2.2. Kriissa (Grigori) Ustjan- eli Uljaskanpoika Rugojev (Rugojeff), synt. noin 1787. Kriissalla oli poika Issakka.

1.1.2.2.1. Issakka Kriissanpoika Rugojev (Rugojeff Isaák), synt. 1835, kuollut 1914. Issakan lapsia olivat Kii-

rikki (Kirik; vuoden 1890 kirkonkirjassa nimellä Kirill) ja Okahvie (Agafia). Vuonna 1858 Issakka Rugojevin talossa oli kaksi miestä ja kaksi työntekijää. Vuonna 1866 Issakan taloudessa oli kaksi miestä ja yksi nainen, taloja oli yksi, peltoa n. 0,2 ha, heinämaata noin hehtaari, talouden elinkeinona mainitaan kotityöt. Kun Issakka kulki leipäpalaa pyytämässä Akonlahden kylissäkin, poikkesi hän usein myös Kuikalle. Siellä talon poika Vasselei (Vilho Jyrinoja) painoi mieleensä Issakka-ukon tarinoita.

1.1.2.2.1.1. Okahvie (Agafia) Issakantyttö Rugojev, synt. noin 1864. Issakan ainoa tytär Okahvie oli naimisissa Akonlahden Sappovaarassa.

1.1.2.2.1.2. Kiirikki (Kirik tai Kirill) Issakanpoika Rugojev, synt. n. 1870. Kiirikin puoliso oli *Tatjana Ohvontyttö Karhunen (Tatjana Afanasijeva, synt. n. 1871)* Vuokinsalmen Kammarivaarasta. Heidän lapsiaan olivat Irina, Riiko, Anna, Miikkula, Simana ja Uljana. Perhe asui pienessä mökissä Jyrkilässä. Kiirikin kolme vanhinta lasta elivät Suomessa.

1.1.2.2.1.2.1. Irina Kiirikintyttö Ruhanen, synt. noin 1898.

1.1.2.2.1.2.2. Risto (Grigori) Kiirikinpoika Ruhanen, synt. 1900. Risto eli Kajaanissa.

1.1.2.2.1.2.3. Anna Kiriikintyttö Ruhanen, synt. 1903.

1.1.2.2.1.2.4.

Miikkula (Nikolai) Kiriikinpoika Rugojev, synt. 1905. Kun Kostamuksen kolhoosi perustettiin, valittiin Kiirikin Miikkula lukutaitoisena ihmisenä sen puheenjohtajaksi. Miikkula kaatui sodassa.

1.1.2.2.1.2.5. Simana (Semeon) Kiriikinpoika Rugojev, synt. 1908. Simana eli Jyskyjärvessä.

1.1.2.2.1.2.6. Uljana Kiriikintyttö Rugojev.

2. Spiridon Rugojevin sukuhaara

Spiridon eli Spiirei on mahdollisesti ollut sukua, ellei peräti veli, Jegor Gerasimoville. Koska todisteita sille ei toistaiseksi ole löytynyt, erotetaan hänestä polveutuvat henkilöt tässä selvityksessä omaksi sukuhaarakseen. Olettamusta Jegorin ja Spiridonin sukulaissuhteesta tukee ajatus ensimmäisten Ryhästen saapumisesta Kostamuksen seuduille vuoden 1718 levottomuuksien jälkeen, jolloin Spiirein pojan Mikihvuaran iästä voisi olettaa isänsä Spiirein syntyneen suunnilleen samoihin aikoihin kuin Jyrki eli Jegor Gerasimov.

2. Spiridon Rugojev. Spiirein lapsiksi tiedetään Mikihvuara (Nikifor) ja Ontrei (Andrei).

2.1. Mikihvuara (Nikifor) Spiireinpoika Rugojev, synt. noin 1759.

Mikihvuaran vaimo oli vuonna 1762 syntynyt *Tuarie eli Darja*, ja heillä tiedetään olleen ainakin yksi lapsi, Jelena.

2.2. Ontrei (Andrei) Spiireinpoika Rugojev, synt. 1747. Ontrein puoliso oli 1747 syntynyt *Tatjana*, ja lapsia heillä oli useita: Ivan, Afanasij, Jeremei ja Paraskeva.

2.1.1. Jeli (Jelena) Nikiforintyttö Rugojev, synt. 1788.

2.2.1. Iivana (Ivan) Ontreinpoika Rugojev, synt. 1781.

2.2.2. Ohvo (Afanasi) Ontreinpoika Rugojev, synt. 1783. Ohvon vaimo oli vuonna 1778 syntynyt *Paro (Paraskeva) Mikihvuaranantyttö*, ja heillä oli yksi tyttö, Fedosja.

2.2.3. Jeremie (Jeremei) Ontreinpoika Rugojev, synt. 1784.

2.2.4. Paro (Paraskeva) Ontreintyttö Rugojev, synt. 1786.

2.2.2.1. Hoto (Fedosja) Ohvontyttö Rugojev, synt. 1810.

Kirkonkirjoihin on merkitty, että Hotolla oli avioliiton ulkopuolella syntynyt Andrei, Vasili, Artemi ja Avdotja. Syystä tai toisesta isättömien lasten isännimeksi merkittiin kirkonkirjoihin Bogdan, joka tarkoittaa Jumalana antamaa.

2.2.2.1.1. Ontrei Bogdaninpoika Rugojev (Andrei Bogdanov), synt. 1830

2.2.2.1.2. Vasselei (Vasili) Bogdaninpoika Rugojev, synt. 1838. Vasselein vaimo oli *Stefanida Kononova*, synt. 1841. Vuonna 1858 Vasili Bogdanov Rugojevin talossa oli kaksi

miestä ja kolme työntekijää. Vuonna 1866 kaksi miestä ja kaksi naista, hänellä oli yksi talo ja kaksi piharakennusta. Peltoa Vasseleilla oli noin hehtaari, heinämaata viisi hehtaaria, yksi lehmä, lampaista kolme ja yksi vene. Elinkeinona mainittiin linnunmetsästys ja kotityöt.

2.2.2.1.3. Ortjo (Artemij) Bogdaninpoika Rugojev, synt. 1838. Ortjon vaimo oli vuonna 1843 syntynyt *Irina Timofeva*, ja heidän lapsiaan olivat Matrena, Maksim, Maria ja Semeon.

2.2.2.1.4. Outi (Avdotja) Bogdanintyttö Rugojev, synt. 1838).

2.2.2.1.3.1. Matro (Matrena) Ortjontyttö Rugojev, synt. 1873.

2.2.2.1.3.2. Maksima (Maksim) Ortjonpoika Rugojev, synt. 1878. Maksiman vaimo oli 1882 syntynyt *Jyrin Oksenie (Ksenia Jegorova)*. Heillä oli lapset Nikolai ja Jevgenia. Maksiman perhe asui Kostamusjärven Saassa eli Eläntäsaassa.

2.2.2.1.3.3. Maria Ortjontyttö Rugojev, synt. 1882. Murarie meni mieholjaan Akonlahden Vornanniemeen *Lukka Vasseleinpoika Huotarille (Feodorov)*, synt. 1882).

2.2.2.1.3.4. Simana (Semeon, Semion) Ortjonpoika Rugojev (Smekuri-Simana, Smeko-Simana), synt. 1885. Simanan vaimo oli nimeltään *Vasselein Tuarie (Daria Vasiljeva)*, synt. 1880). Simanalla oli poika, Stefan eli Teppo, ja he asuivat Suassa eli Eläntäsuassa. Simana toimi Kostamuksesta patvaskana, sulhasten puhemiehenä.

2.2.2.1.3.2.1. Jouki (Jevgenia) Maksimantyttö Rugojev, synt. 1903.

2.2.2.1.3.2.2. Nikolai Maksimanpoika Rugojev, synt. 1906.

2.2.2.1.3.4.1. Teppo (Stefan) Simananpoika Rugojev, synt. 1907, kuollut 1978. Tepon puoliso oli *Tuarie (Darja)*. He rakensivat Jyskyjärven suurelle saarelle talon. Heillä ei ollut lapsia.

3. Iivana Rugojevin sukuhaara

Iivanan Rugojevin sukuhaara jakaantuu kahteen Iivanan poikien Ossipan ja Sirkein mukaan. Ossipan poika Timo vei perheensä Kostamuksen Suojärvelle, ja hänen jälkeläisiään oli mm. runoilija ja kirjailija, Karjalan puolestapuhuja Jaakko Rugojev. Sirkeiset puolestaan jäivät elämään Kostamuksen pääkylälle, Jyrkilän kylänosaan. Oman haaransa kantaisiksi tässä selvityksessä esitetty Ivan Rugojev saattaa olla sama kuin Iivana Jyrinpoika, s. 1768 (1.1.4.) tai Iivana Ontreinpoika, synt. 1781 (2.2.1.) yllä. Silloin olisi mahdollista, että jopa kaikki kolme haaraa yhtyisivät Gerasimin jälkeläisiksi.

3. Ivan Rugojev.

3.1. Ossippa (Osip) Iivananpoika Rugojev. Ossipalla oli ainakin yksi poika, Timo. Vuonna 1858 Ossippa Iivananpoika Rugojevin talossa Kostamuksen Jyrkilässä oli kaksi miestä ja kaksi työntekijää. Vuonna 1866 kaksi miestä ja kaksi naista, hänellä oli yksi talo ja yksi piharakennus. Peltoa Ossipalla oli n. hehtaari, heinämaata n. viisi ha, lemmiä kaksi, lampaista neljä ja yksi vene. Elinkeinona Ossipan taloudessa oli linnunmetsästys, johon osallistui kaksi henkilöä, ja siitä saadut tulot olivat 10 ruplaa.

3.2. Sirkei (Sergeij) Iivananpoika Rugojev (Rugojeff Sergej). Sirkein lapsia olivat Ontippa, Ortjo, Jyrki, Katti ja Iro. Vuonna 1858 Sergei Ivanov Rugojevin taloudessa Kostamuksen Jyrkilässä eli viisi miestä ja neljä työntekijää (naisista). Vuonna 1866 Sirkein talossa asui viisi miestä ja kolme naista, kun hänen talojen lukumääränsä oli yksi ja piharakennusten määrä kaksi. Peltoa Sirkeillä oli n. kaksi hehtaaria, heinämaata n. 10 ha, yksi hevonen, lemmiä kaksi, lampaista seitsemän ja yksi vene. Elinkeinoksi Sirkeillä on mainittu puuseppä, ja siitä saadut tulot kirjattu 15 ruplaksi.

3.1.1. Timo (Timofej) Ossipanpoika Rugojev (synt. noin 1846 Kostamus, Jyrkilä). Timon vaimo oli *Nykäni Okahvie Porissantyttö (Agafia Borisova)*, synt. noin 1852) Akonlahden Jehrimänvaarasta. Heidän lapsiaan olivat Akima, Ortjo, Tatjana, Simana, Iro, Vasselei, Makarie, Miikkula, ja Jelena. Vuonna 1910 Timon taloudessa eli kirkonkirjojen mukaan myös tämän sisko, leski Ksenija Ossipantyttö Rugojeva (67 v.) Timo asui Kostamuksen Suojärven kylässä, jonne hän oli muuttanut Jyrkilästä.

3.1.2 Ksenija Ossipantyttö Rugojev (synt. 1843).

3.2.1. Ontippa Sirkeinpoika Rugojev (Antip), synt. noin 1846. Sirkeisen Ontipan vaimo oli *Varvana (Varvara) Iivanantyttö Petrov* (synt. 1859) Kontokista. Heidän lapsiaan olivat Selvana, kaksoiset Ontrei ja Iivana, Iro, Palaka, Murarie ja Okahvie.

3.2.2. Ortjo Sirkeinpoika Rugojev (Artemij Rugojeff), synt. noin 1850, kuollut 1918-19. Sirkeisen Ortjon vaimona oli Pertti Virtarannan saamien tietojen mukaan *Tanilaisen Hoto, Peksujev*, mutta kirkonkirjojen mukaan *Varvana (Varvara Danilova)*, synt. 1859 Kostamuksen Jyrkilässä Tanilaisen talossa). Heidän lapsensa olivat Joukenie, Iivana, Vasselei, Miikkula, Hoto, Matro, Ulli, Paula ja Jyrki. Sirkeisen Ortjo oli kuulun Vienan-kävijän, I.K.Inhan satunnaisena matkakumppanina. Ortjo oli etevä kelloseppä, mistä Inhakin kertoo. Perimätiedon mukaan Ortjo korjasi myös paljsoittimia, ns. taljankoja. Kerran hän oli tietämän mukaan rakentanut voimavivulla käytettävään jääkelkankin.

3.2.3. Jyrki (Jegor) Sirkeinpoika Rugojev. Jyrin vaimo – myöhemmin Jyrin leski – oli *Katti Olekseintytär (Jekaterina Aleksejeva)*, synt. n. 1845). Heidän lapsensa olivat Nasto, Okahvie, Miikkula, Oksenie ja Iro. Kun Sirkeisen veljeksistä Jyrki oli kuollut, alettiin hänen taloansa kutsua ”Jyrin lesen taloksi”. Se toimi kauppana, kun kauppias Onuhrie Bogdanov toimi siinä vuokralla. Onuhrie oli tullut Kostamukseen Akonlahden Lietolahdesta. Onuhrien vaimo oli Kostamuksen toisen kauppiaan, Mikihvoara Peksujevin sisar Okahvie.

3.2.4. Katti Sirkeintyttö Peksujev (o.s. Rugojev). Katti meni mieholjaan lähelle, Kostamuksen Kylään Petrisen taloon, ja hänen miehensä oli *Peksujev Vasselei Pekanpoika*. Heillä oli poika Pekka. Vuonna 1858 Vasili Pekanpoika Peksujevin talossa oli neljä miestä ja kolme työntekijää. Vuonna 1866 kaksi miestä ja kolme naista. Taloudessa oli yksi asuintalo, kolme piharakennusta. Peltoa oli n. kaksi hehtaaria, heinämaata n. 10 ha, yksi hevonen ja yksi lehmä, lampaista kolme ja veneitä kaksi. Elinkeinona oli laukkukauppa ja linnunmetsästys, johon osallistui kaksi henkilöä, siitä saadut tulot olivat 10 + 5 ruplaa.

3.2.5. Iro Sirkeintyttö Lesonen (o.s. Rugojeff, Rukajeff), synt. n. 1833 Kostamuksen Jyrkilässä, kuollut v. 1922. Iron mies oli *Lesoni Hilippä Kirilänpoika* Kivijärvestä. Heillä oli poika Ipatti. Iro oli Kivijärven kylässä hyvin tunnettu loitujen taitaja Kirilän Hilipän akka Iro.

3.1.1.1. Akima Timonpoika Rugojev (Joakim, Jakim), synt. noin 1872 Kostamus, Suojärvi, kuollut 1930. Akiman vaimona oli *Karhuni Anni Hilipäntyttö (Anna Filippova)* eli *Suuri-Anni*, synt. noin 1883), Vuokinsalmesta, kuollut 1968. Anni oli Kuivajärven eläneen Domna Huovisen sisar. Heidän lapsensa olivat Irina ja Outi. Akima oli ahkera kauppias ja kulki laukunkannossa, sekä piti jonkin aikaa kauppa ruotsalaisseuduilla Kemiössäkin.

3.1.1.2. Rugojev Ortjo Timonpoika (Rugojeff Artemij), synt. 1876 Kostamuksen Suojärven. Ortjon ensimmäinen naini oli *Outi Iivanantyttö Peksujev* (tai *Maria*, synt. 1880) Kostamuksesta ja toinen vaimo oli *Lukki Stepanova (Gligeria Stepanova)*, synt. 1880). Jälkimmäisen kanssa Ortjolla oli tytär Oksenie.

3.1.1.3. Tatjana Timontyttö Rugojev, synt. 1876 Kostamuksen Suojärven. Tatjana avioitui Suvi-Suureenjärveen.

3.1.1.4. Simana (Semeon) Timonpoika Rugojev, synt. 1883 Suojärvässä. Simana lähti "starttsoih" eli "srannikkaksi" (eräs uskonlahko).

3.1.1.5. Iro Timontyttö Laukkanen (o.s. Rugojeff), synt. 1886 Suojärvässä, kuollut 1962. Iron mies oli kontokkilainen *Oleksei Riionpoika Laukkanen (Läykkjeff Aleksei Grigorjevits*, synt. 1877). Heillä oli lapset Iivana, Makarie, Nikolai, Santeri, Anna, Maria, Ulli (Jenny), Olka, Jelena ja Anni. Kun Karjalan kansankirjailija Jaakko Rugojev 30-luvun puolivälissä alkoi harrastaa perinteenkeruuta, löysi hän oivallisia sadunkertojia ja runonlaulajia aivan lähisukulaisensa joukosta, mm. tätinsä Iro Timontytär Laukkanen (o.s. Rugojeva). Iro osasi tarpeen tullen sekä loihtia että karkottaa manauksillaan pahan vihat sairaasta ihmiskehosta.

3.1.1.6. Vasselei Timonpoika Rugojev (Vasilij Timofejev), synt. 1888 Suojärvässä. Vasselein vaimo oli *Peksujev Okahvie Ortjontyttö* (synt. 1897) niinkään Suojärvestä, kuollut 1978. Heidän lapsiaan olivat Nikolai, Juakko, Olka, Helmi, Aune ja Risto.

3.1.1.7. Makarie Timonpoika Rugojev (Rugojeff Makarij Timofejev), synt. 1892. Makarien naini oli *Filipoff Okku Huotarintyttö* Kenttjärvestä. Lapsia heilläkin oli useita: Lauri, Iivana, Timo, Maksima, Otto, Nikolai.

3.1.1.8. Miikkula Timonpoika Rugojev (Nikolai), synt. 1896 Suojärvässä. Miikkula oli naimisissa kivijärveläisen *Martini Palaka Vasseleintytön* kanssa (synt. 1881). Heidän lapsensa olivat Olka, Nina ja Nikolai. Palaga Rugojeff oli Vasselei ja Olona Marttisen tytär. Hän eli kauan Ahvenanmaalla, mihin laukkukauppias Miikkula Rugojeff oli mennyt kauppiaksi. Neuvostovallan alkuaikana Palaga toimi opettajana Kostamuksen kyläkoulussa.

3.1.1.9. Jelena Timontyttö Rugojev.

3.2.1.1. Selvana Ontipanpoika Rugojev (Silvan), synt.

Jouki, Vappu ja Maikki sekä Nikolai, Onni, Mikko ja Aleks. Ontrei ja Iivanan (alla) olivat kaksosia.

3.2.1.4. Iivana (Joann) Ontipanpoika Rugojev, synt. 1892 tai 1894. Iivanan naini oli *Vatanen Anni Huotarintyttö* Kostamuksen Vatalasta (Leskisen talo). Heidän lapsiaan olivat Vasselei, Jouki ja Maikki.

3.2.1.5. Iro Ontipantyttö Peksujev (Irina Antipova, os. Rugojev), synt. n. 1894 Kostamus, Jyrkilä (Sirkeisen talossa). Iro meni mehelle *Peksujev Karppa Makinpojalle*, (synt. 1896) Kostamuksen Vuaralla. Iron ja Karpan lapsia olivat Olga, Nikolai, Vilho, Niina ja Okahvie.

3.2.1.6. Moarie Ontipantyttö Rugojev, oli vaimona Vuokkiniemessä *Olokan Puavilalla (Pavel Aleksejev)*. Heille syntyivät lapset Tatjana ja Olga.

3.2.1.7. Okahvie Ontipantyttö Peksujev (Agafia Antipova, o.s. Rugojeff), naimisissa *Juakko Mikittänpoika Peksujevin* kanssa. Heidän lapsiaan olivat Iivana ja Tatjana sekä Maikki, Jouki ja Anni.

3.2.2.1. Jevgenia Ortjontyttö Rugojev, synt. n. 1880.

3.2.2.2. Iivana Ortjonpoika Rugojev (Joann), synt. 1883. Iivanalla oli poika Ananie

3.2.2.3. Vasselei (Vasili) Ortjonpoika Rugojev, synt. 1885. Vasselein vaimo oli alajärveläinen *Nasto*.

3.2.2.4. Mihail Ortjonpoika Rugojev, synt. 1887.

3.2.2.5. Fedosia Ortjontyttö Rugojev, synt. 1887.

3.2.2.6. Matro (Matrena) Ortjontyttö Rugojev, synt. 1891.

3.2.2.7. Ulli (Juljanja) Ortjontyttö Rugojev, synt. 1892.

3.2.2.8. Paula Ortjontyttö Rugojev, synt. 1899.

3.2.2.9. Jyrki Ortjonpoika Rugojev (Rugojeff Georgij; Örtsöppä-Jyrki), synt. 1901. Jyrki oli Kostamuksen kuulu kyläpelimanni, hanurinsoittaja ja suutari.

3.2.3.1. Nasto Jyrintyttö Rugojev (Anastasia Jegorova) synt. 1871.

3.2.3.2. Okahvie Jyrintyttö Rugojev (Agafia Jegorova), synt. 1872.

3.2.3.3. Miikkula Jyrinpoika Rugojev (Nikolaj Jegorov), synt. 1875. Miikkulan vaimo oli *Vasselein Palaka (Palaga Vasiljeva*, synt. 1882).

3.2.3.4. Oksenie Jyrintyttö Rugojev (Ksenia), synt. 1882.

3.2.3.5. Iro Jyrintyttö Rugojev (Irina), synt. 1885.

3.1.1.1.1. Irina Akimantyttö Siikonen, o.s. Rugojev, synt. 1903

3.1.1.1.2. Outi Akimantyttö Siikonen, o.s. Rugojev. Outin puoliso oli *Jussi Siikonen* Jyväskylästä.

3.1.1.2.1. Oksenie Ortjontyttö Vatanen (o.s. Rugojeff). Oksenie oli syntysisin Kostamuksen Suojärvestä ja hänen puolisonsa oli Kostamuksen Vuaralta, *Vatani Mikittä Huotaripoika*, (synt. 1902).

3.1.1.6.1. Juakko Vasseleinpoika Rugojev, (Jakov Vasiljevits), synt. 15.04.1918 Kostamuksen Suojärvässä, kuollut 17.06.1993. Jaakko Rugojev oli Karjalan kansankirjailija ja on kirjoittanut Kostamuksenkin historiaa käsitteleviä kirjoja, mm. *Polkua pohjustamassa*.

3.1.1.6.2. Nikolai Vasseleinpoika Rugojev (Nikolai Vasiljevits), puoliso *Lida Aleksandrovna*.

3.1.1.6.3. Olka Vasseleintyttö Väliaho (o.s. Rugojeff). Olkan puoliso oli opettaja *Aleks Väliaho*, Kivijärvestä.

3.1.1.6.4. Helmi Vasseleintyttö Rugojev.

3.1.1.6.5. Aune Vasseleintyttö Rugojev.

3.1.1.6.6. Risto Vasseleinpoika Rugojev.

3.1.1.7.1. Lauri Makarienpoika Rugojev, jonka puoliso on *Irja*.

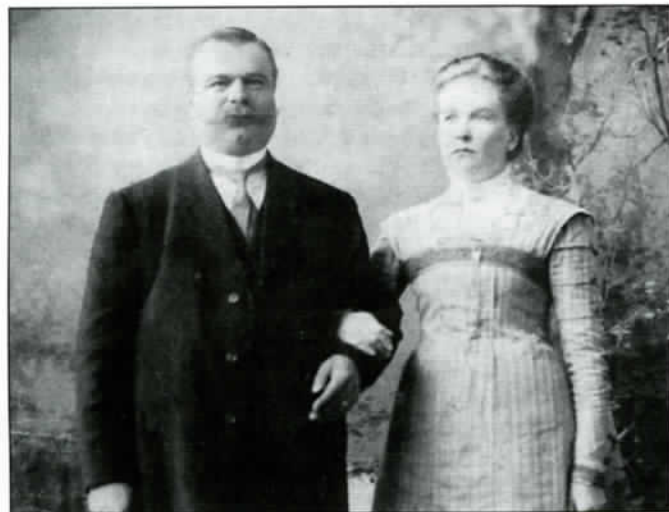
3.1.1.7.2. Iivana Makarienpoika Rugojev.

3.1.1.7.3. Timo Makarienpoika Rugojev.

3.1.1.7.4. Maksima Makarienpoika Rugojev.

3.1.1.7.5. Otto Makarienpoika Rugojev.

3.1.1.7.6. Nikolai Makarienpoika Rugojev.

Kauppias Miikkula Rugojev (Kostamus-Ahvenanmaa) ja hänen vaimonsa Palaga / Kivijärven Marttisia.)

1876. Selvanan vaimo oli *Lukki Sirkeintyttö Huotarinen (Gligeria Sergieva Feodorova*, synt. 1881), Akonlahden Kuikalta. Heillä oli tytär Joukenie (Evgenia).

3.2.1.2. Palaka Ontipantyttö Vatanen (Pelageja Antipova, os. Rugojeva), synt. 1881 Kostamuksen Jyrkilässä. Palaka meni mieholjaan Kostamuksen Vatalasta kotoisin olleelle *Mikko Vasseleinpoika Vataselle (Nikita Vasiljev)*. Palakan toinen mies oli *Huoti (Fjodor) Miihkalinpoika Vatanen*. Palakan ja Mikon lapset olivat Iro eli Irja, Puavila ja Anni.

3.2.1.3. Ontrei Ontipanpoika Rugojev (Andrei Rugojeff), synt. 1892 tai 1894. Ontrein puoliso oli *Iro Martinantyttö Vatanen*, Puavilaisen Marttinan tyttö. Heidän lapsiaan ovat

3.2.1.1.1. Joukenie Selvanantyyttö Rugojev (Evgenia), synt. 1902.

3.2.1.3.1. Jouki Ontreintyyttö Poltikin, os. Rugojev.

3.2.1.3.2. Varvara (Vappu) Ontreintyyttö Kargujev, o.s. Rugojev.

3.2.1.3.3. Maikki Ontreintyyttö Rugojev.

3.2.1.3.4. Nikolai Ontreinpoika Rugojev.

3.2.1.3.5. Onni Ontreinpoika Rugojev.

3.2.1.3.6. Mikko Ontreinpoika Rugojev.

3.2.1.3.7. Alekski Ontreinpoika Rugojev.

3.2.1.4.1. Vasselei Iivananpoika Rugojev.

3.2.1.4.2. Jouki Iivanantyyttö Rugojev.

3.2.1.4.3. Maikki Iivanantyyttö Rugojev.

3.2.2.2.1. Ananie Iivananpoika Rugojev. Ananie oli opettaja ja toimi myös autonkuljettajana. Hän asui Kostamuksen jätettyään Jyskyjärvellä.

Lähteet ja kirjallisuus:

Carelia, n:o 6/1993.

Duhovnajaja rospis Voknavolotskogo prihoda 1793 goda. Gosudarstvennyi arhiv Arhangel'skoi Oblasti.

Duhovnajaja rospis Voknavolotskogo prihoda 1890 goda. Gosudarstvennyi arhiv Arhangel'skoi Oblasti.

Duhovnajaja rospis Kondokskogo prihoda 1910 goda. Gosudarstvennyi arhiv Arhangel'skoi Oblasti.

Ijuha, Olga (toim.). *Istorija Kostomukshi*. Petroskoi 1994.

Kargujeva, Varvara. Haastattelu 3.7.2003 Vuokkiniemessä. Haastattelija Kai Paajaste.

Karjalan Heimo n:o 11-12/1991.

Punalippu n:o 2/1976.

Punalippu n:o 4/1980.

Punalippu n:o 2/1990.

Pöllä, Matti. *Vienan Karjalan etnisen koostumuksen muutokset 1600-1800-luvulla*. SKS, Helsinki, 1995.

Pöllä, Matti. Vienan "laulumaiden" 1890-luvun väestön sukujuuret. Teoksessa Kyösti Julku (toim.), *Rajamailla III*. Vammala, 1997

Rugojev, Jaakko ja Pauli Leontjev.

Kostamus Runoa ja Proosaa. Petroskoi, 1987.

Rugojev, Jaakko. Alajärven miehiä ajan mylleryksessä.

Carelia n:o 7/1990.

Rugojev, Jaakko. Alajärven miehiä ajan mylleryksessä. *Carelia* n:o 11/1990.

Rugojev, Jaakko. Ennen vedenpaisumusta ja sen jälkeen.

Punalippu n:o 7/1993.

Rugojev, Jaakko. Ennen vedenpaisumusta ja sen jälkeen.

Punalippu n:o 8/1993.

Rugojev, Jaakko. Iivanan ulkomaanmatka, *Punalippu* n:o 5/1989.

Sergejeva (o.s. Laukkanen), Maria. Haastattelu 11.07.1998 Uhtualla. Haastattelija Pauli Laukkanen.

Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4. Loitsuja. Elämäkerrallisia tietoja runojen laulajista Hakemistoineen. Helsinki, 1921.

Vatanen, Mari. Haastattelu 10-11.8.2001 Vuokkiniemessä. Haastattelija Kai Paajaste.

Virtaranta, Pertti. *Polku Sammui*. Vammala, 1972.

Virtaranta, Pertti. *Vienan kyliä kiertämässä. Karjalaiskylien entistä elämää Venehjärvestä Kostamukseen*. Helsinki, 1978.

Virtaranta, Pertti. *Kulttuurikuvia Karjalasta*. Jyväskylä, 1990.

Virtaranta, Pertti. *Kynällä kylmällä - kädellä lämpimällä*. 1993.

Vuoristo, Sakari. *Iivo Martinen. Vuokkiniemen kansanperinteen suurkerääjä*. Helsinki, 1992.

KAI PAAJASTE

Toukosiunausjuhla Hyrynsalmella kesäkuussa.

Toukosiunausta ryhdytty elvyttämään Eläkeliitossa

Eläkeliitossa, joka on Suomen suurin eläkeläisjärjestö, on muutamia vuosia sitten otettu käyttöön vanha, sata vuotta sitten käytännössä ollut kaunis ja harras tapahtuma, toukosiunaus.

Kainuun piirissä Hyrynsalmen yhdistys aloitti pe-

rinteen ensimmäisenä. Tänä vuonna ekumeeninen toukosiunaus pidettiin jo neljännen kerran, nyt **Maija ja Pauli Kaartisen** kotitahuvilla. Toukosiunauksen toimittivat isä **Kauko Ivanoff** ja Hyrynsalmen kirkkoherra **Jouko Karjalainen**. - MB.

Hietajärven kylään nousee vienalainen perinnetalo

Hietajärven kylä saa kuuden vuosikymmenen jälkeen vienalaisen rakennusperinteen mukaisen talon. Juminkeko on aloittanut Hietajärven perinnetalon rakentamisen kunnioittaakseen Suomen vienalaiskyliä merkitystä suomalaisen identiteetin syntyyn sekä Suomen viimeisen vienalaisen runonlaulajan **Jussi Huovisen** elämäntyötä.

Suomussalmen Hietajärven kylässä **D.E.D. Europeaus** laulatti joulukuussa 1845 Huovisen suvun kanta-äitiä **Toarie Huovista** ja toteaa tästä: "Siinä oli vanha eukko, jonka kyllä työn tuskin sain lauluille; mutta sen yksi sana maksoi enemmän kuin monta kymmentä muiden." Toarien Joukahaisesta kertovan laulun perusteella **Elias Lönnrot** yhdisti kyttösilmä lappalaisen ja Joukahaisen samaksi henkilök-

si ja vaihtoi kilpalaulantarunon paikkaa Kalevalassa.

Suomen vienalaiskyliä eivät ole saaneet kaikkina aikoina arvoistaan kohtelua. Kaikkien kolmen kylän rakennukset poltettiin talvisodan aikana - sotilaitten toimesta sen jälkeen, kun ihmiset oli lähetetty evakkoon. Saadakseen korvauksen hävitetyistä taloistaan asukkaiden oli rakennettava uudet maamiessuuran mallipiirustusten pohjalta. Näin karjalainen rakennusperinne katosi kylistä.

Hietajärven perinnetalo sijoittuu luontevasti Hietajärven kylämiljööseen ja Jussi Huovinen on luovuttanut sille paikan omilta mailtaan. Valmistuttuaan talo luovutetaan Jussi Huoviselle elinikäiseen käyttöön, jolloin siihen saadaan asutun vienalaisen talon aito tunnelma.